

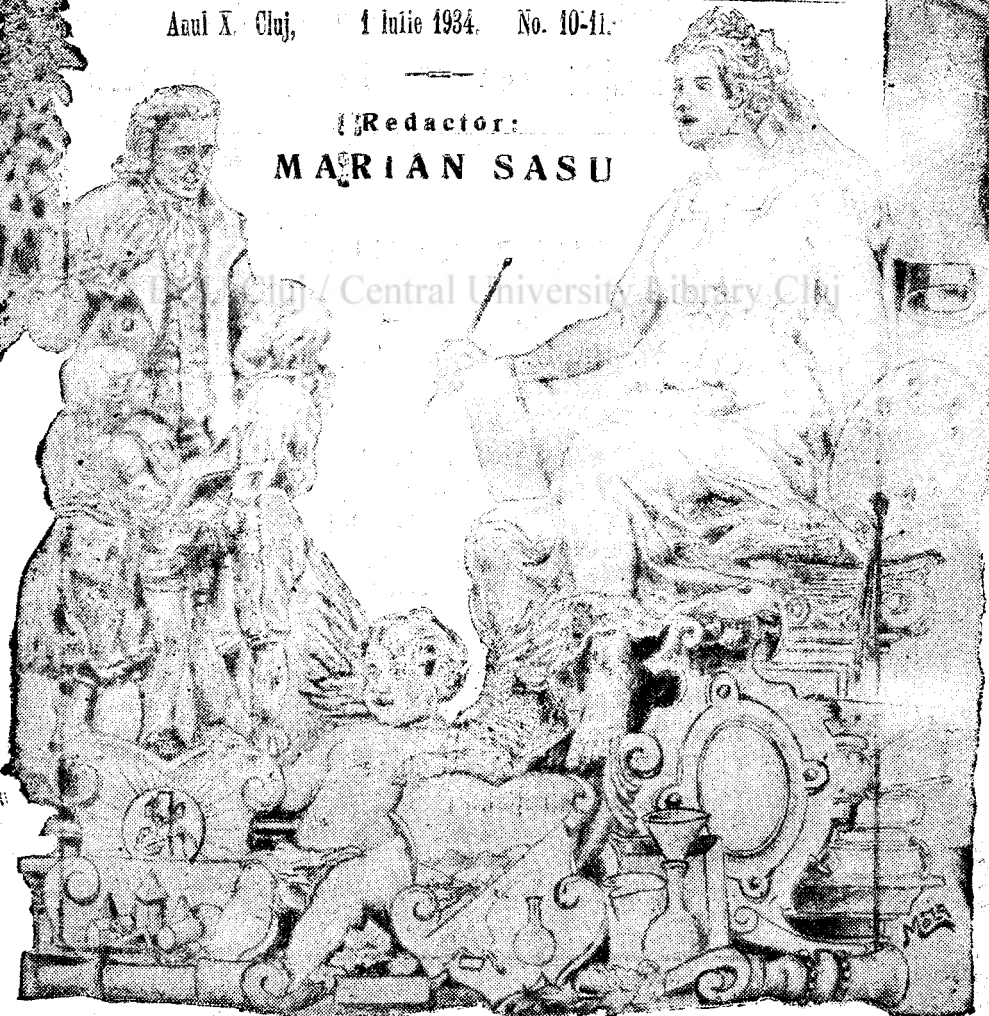
AMICUL SCOALEI

Revistă Pedagogică-Culturală-Socială

Anul X. Cluj, 1 Iulie 1934. No. 10-11.

Redactor:

MARIAN SASU

AMICUL ȘCOALEI

REVISTĂ PEDAGOGICĂ - CULTURALĂ - SOCIALĂ
Organ oficial al Revizoratului și Comitetului școlar din jud. Cluj
Redactor: MARIAN SASU

+ Mihail Ogoreanu

Moartea

Regretatul nostru coleg *Mihail Ogoreanu* a avut un sfârșit de tot tragic, la care nu se aștepta nimenea. Cel mai mulți susțin că, slârșitul acesta este a se căuta într'o anchetă făcută lui de către Comisia de disciplină, încă pe când era revizor al jud. Treiscaune. Chestiunea fusese de mai multe ori cercetată de forurile școlare superioare și ultima dezbateră a avut loc la Serviciul local de învățământ Cluj, președinte a Comisiei fiind d. consilier Ulvianeanu asistat de către dnii Const. Mateescu, directorul școlael

de aplicație de pe lângă Școala Normală de băieți și Gh. Stelea directorul școlii primare de stat No. 3 din localitate. Apărătorii acuzatului au fost dnii Gh. Popa, președintele Asociației profesorilor secundari din Cluj și Vasile Mehedincu, profesor la Școala Comercială.

După p'edoariile apărătorilor comisia de disciplină, debătând cazul, a aplicat pedeapsa: suspendarea pe 3 luni cu pierderea dreptului la salariu pe acest timp.

Această pedeapsă, în fond nu prea gravă, l-a deprimat foarte mult sufletește pe Ogoreanu, care anul trecut și a pierdut soția, rămânând profund îndurerat.

Cei cari l-au văzut pe Ogoreanu după decizia Consiliului de disciplină, au văzut un om schimbat. Pe stradă și acolo unde îl duceau interesele, el se strecura ca o umbră, manifestând o nervozitate îngrijorătoare.

Așa a dus-o sârmanul de el din 23 Iunie, când i s'a comunicat sentința de condamnare, până în ziua de 27 Iunie a. c. orele 11 când, ne mai putând suporta ocară cea mare ce căzuse pe capul lui totdeauna mândru și semeț, și-a curmat zilele vieții cu un glonț de revolver, pe care și l-a descărcat în piept, în grădina școlii lui primare de stat No. 5 din Calea Dorobanților.

Nimeni nu l-a văzut sau auzit pe Ogoreanu când s'a împușcat. Iubitele lui fiice — dsoarele studente Eleonora și Leliția — îl așteptau să vină la masă. El însă a preferat să nu se mai reîntoarcă prinre ai săi, ci să-și rupă brusc firul vieții sale sbuciumate.

Servitoarele școlii au aflat mai întâi de moartea lui Ogoreanu, dar aceasta era numai pe la orele 3 d. a. Au fost anunțați imediat prietenii mortului, cari sosind în grabă au avut greaua și dureroasa sarcină de a comunica trista veste celor două sărmane orfane, căutând cele mai potrivite cuvinte prin cari să le poată mângăia și întări în marea nenorocire, ce căzuse pe capul lor. La fața locului au mai venit încurând procurorul, medicul legist și comisarul poliției din apropiere. Acestia, constatând tragica moarte a lui Ogoreanu despre care au dresat cuvenitul proces verbal, au dispus ca trupul rece al mortului să fie transportat imediat la clinică. La plecare, procurorul a dus cu sine și scrisoarea pe care o lăsase defunctul în saltarul mesei și care scriitoare purta adresa: *Către Justiția Țării Românești*. Până acuma nu s'a divulgat nimic din cuprinsul acestei scrisori, care de bună seamă va produce câtorva indivizi multă neliniște.

Așa s'a sfârșit sărmanul nostru coleg M. Ogoreanu, lăsând în urma sa multe și profunde regrete. Fiindcă, pe lângă toate cele întâmplăte, nu se pot uita sac ificile lui cele mari, pe cari le-a adus pentru neamul său sub dominațiunea maghiară și în timpul războiului mondial, când s'a inrolat ca voluntar în armata română, luptând cu eroism în Basarabia cu Rușii bolșevizați și la Tisa cu hoardele lui Bela Kun. A fost în senzul strict al cuvântului un român foarte infocat și curăgios. Asemenea nu se pot uita nici când serviciile lui mari și prețioase, pe cari le-a făcut cu atâta largă inimă timp de 28 ani pentru școala noastră primară românească și pentru tag na lui învățătoarească. De fapt Mihail Ogoreanu a fost un învățător foarte harnic și inimos. care a știut să tale brasde adânci, în ogorul înțelenit al învățământului nostru primar din Ardeal. Era un coleg bun, sincer și devotat; care ajuta bucuros imediat pe toți cari apela la el. A fost unul dintre cei mai vajnici apărători a drepturilor și intereselor învățătoarești, intervenind încontinuu pela autoritățile școlare, ori pentru unul ori pentru altul dintre colegii săi năpăstuți. Nu e deci nici o mirare dacă, Mihail Ogoreanu este astăzi atât de regretat de către toți cei cari l-au cunosut.

*

Necrologul publicat de familie

În veci nemângălatele Eleonora și Letiția fice, Nicolae și Ana socrii, fac cunoscut încetarea din viață a scumpului lor tată și ginere Mihail Ogoreanu, dir. școalei primare de stat No. 5, președintele Asoc. regionale a învățătorilor ardeleni și fost rev. școlar al jud. Treiscaune decedat subit în ziua de 27 Iun. 1934 orele 11 a. m. în etate de 49 ani, lăsând în urma sa o profundă jale în inimile tuturor. În mormântarea scumpului nostru decedat va avea loc Vineri, 29 Iunie a. c. orele 15, după ritul Bisericii gr. cat., din capela cimiterului central. Dormi în pace suflet bun! Nu te vom putea uita niciodată! Eleonora, Letiția fice, Nicolae, Ana socrii.

*

La catafalc

Corpul rece și neînsuflețit alui Mihail Ogoreanu a fost transportat, în dimineața zilei de 29 Iunie a. c., dela clinică la capela din cimiterul central al orașului, unde a fost așezat pe un

cațafalc impunător, în tot timpul cât a rămas aci a fost străjuit de către nemângăiatele lui fice și îndurerații lui bătrâni socrii. Au venit apoi să-l vadă aci și mulți colegi, prieteni și cunoscuți din localitate și împrejurime. Cu acest prilej trist s'au depus pe sicriul lui următoarele coroane și jerbe de flori:

1. *Fiicele lui*: Coroană de flori artificiale cu inscripția: „*Iubitului nostru tată.*“
2. *Inspectoratul școlar Cluj*: Coroană de flori naturale cu inscripția: „*Vrednicul nostru colaborator.*“
3. *Asociația Regională a înv. din Ardeal.*
4. *Societatea Fondului Gh. Lazăr.*
5. *Prof. univ. Vl. Ghidionescu.*
6. *Familia Boleru*: Coroană de flori naturale cu inscripția: „*Ultimul salut*“
7. *Familia Lupea*: Coroană de flori naturale cu inscripția: „*Neuitatului nostru coleg.*“
8. *Școala primară de stat No. 1 Cluj*: Coroană de flori naturale cu inscripția: „*Colegului nostru.*“
9. *Școalele primare confesionale Cluj.*
10. *Școala primară de stat Racovița-Sibiu*: Coroană de flori naturale cu inscripția: „*Neuitatului nostru coleg.*“
11. *Primăria comunală Racovița-Sibiu*: Coroană de flori artificiale cu inscripția: „*Vrednicului fiu al comunel.*“
12. *Școala primară No. 5 Cluj.*
13. *Clasa V, Școala primară No. 5. Cluj.*
14. *Clasa I. Școala primară No. 5. Cluj.*

*

Inmormântarea

Rămășițele neuitatului M. Ogoreanu au fost redade pământului în ziua de 29 Iunie a. c. La orele 3 d. a. s'a săvârșit serviciul funebrel de către dd. preoți Dr. Vincențiu Pandrea și Miron Pop. Asistă multă lume, printre care se găsesc și reprezentanții autorităților școlare și ai societăților din care a făcut parte defunctul. După terminarea serviciului funebrel s'au rostit discursurile pe cari le publicăm într'alt loc al revistei. La urma acestora sicriul e scos din capela cimiterului și transportat de către 6 învățători la groapa, care se află în nemijlocită apropiere a capelei. Aici se cetesc din partea preoților rugăciunile de deslegare, după cari se mai ține o impresionantă cuvântare de către iubitul lui prieten și coleg, Traian Șuteu. La sfârșitul acestei cu-

vântări, trupul acestui vrednic și distins învățător român e slobozit în mormânt, unde a scăpat pentru totdeauna de mizeriile acestei lumi ticăloase.

*

Discursurile funebrele dela capela cimiterului central

Discurs panegiric rostit de dl Preot Dr. Vincențiu Pandrea

Trisți Ascultători. De-abia sunt șapte luni de când ne-am adunat să dăm ultima cinste aceleia, ce a fost soție credincioasă și mamă iubitoare — Ana Ogoreanu născ. Doican.

Și de abia au trecut câteva zile dela splendida serbare de sfârșit de an, ținută la școala primară Nr. 5 sub conducerea zelosului ei director Mihail Ogoreanu.

Ne sună încă în urechi glasul argințiu al copilașilor nevinovați cântând: „Câți în Christos v'ați botezat, în Christos v'ați și îmbrăcat”.

Par'că vedem privirea-i sclipitoare, fruntea-i inundată de boabele sudorilor istovitoare. Părea întruchiparea energiei nepuțzabile!

Cine ar fi crezut atunci — întristați ascultători — că omul acesta atât de bun, așa de simțitor și îndurerat — în nu mai mult de câteva zile — ne va părăsi pentru a nu se mai întoarce niciodată.

Auzind vocea lui sonoră și melodioasă, cui i-ar fi trecut prin gând că acest glas care atât de frumos știa să laude pe Creatorul său — va amuși așa de curând?

Aproape toți trecem în viață prin încercări atât de grele, încât în fața lor mintea stă zăpăcită, iar inima este atât de cumplit izbită de valurile sentimentelor dureroase, încât stă să se rupă.

Dacă în loc de odihnă și mulțumire, de dragoste și recunoștință avem parte numai de amărăciune adâncă și des repetată — inima noastră în sfârșit se zdrobește.

Așa s'a zdrobit și inima mare și nobilă a dormitului în Domnul Mihail Ogoreanu, căruia astăzi îi dăm — plini de întristare — onoarea cea din urmă.

Această inimă n'a mai putut suporta loviturile cari cu atâta urgie s'au descărcat asupra-i în timpul din urmă.

S'a prăbușit acest stejar majestos care a văzut lumina zilei la 28 Maiu 1885 în comuna Veștem jud. Sibiu. Pe tatăl său l a pierdut de mic, dar în schimb a avut o mamă, pe cât pe săracă, pe atât de mare la suflet, care a jertfit totul pentru creșterea fiului său.

A făcut 6 clase primare la școala din comuna sa natală, 4 clase de liceu în Sibiu, apoi 3 ani de școală normă în Blaj, unde își ia diploma de învățător la anul 1905.

A participat în 1908 la cursul de perfecționare din Baja (Ungaria), în 1909 la cursul de economie din Lugoj, în 1912 la cursul de pomicultură din Turda, în 1924 la cursul de lucru manual, desen și muzică din Deva, iar în 1930 la cursul de perfecționare de pe lângă Universitatea din Cluj.

A funcționat câte 1 an ca învățător la școlile române unite din comunele Sfăraș din județul Cluj și Buciumi din jud. Sălaj. În anul 1906 e numit ca director la școala comunală din Racovița, unde și rămâne până la finea anului 1928. Cu 15 Ianuarie 1929 e delegat ca revizor școlar al județului Treiscaune, care post îl părăsește la 1 Sept. 1931. La această dată e transferat ca învățător la școala No. 14 din Cluj și detașat apoi la școala No. 1 de aci. În luna Sept. 1932 e transferat la școala No. 1 și de aci detașat la școala No. 5 din orașul nostru, unde este încredințat și cu direcția acestei școli, pe care a deprins o cu pricepere și demnitate până la moartea lui subită, care l-a răpit din mijlocul nostru.

Afara de învățământ a avut următoarele funcțiuni și însărcinări: Președintele cercului cultural inv. din plasa Cisnădiei, jud. Sibiu, președintele asoc. inv. secția jud. Sibiu și jud. Cluj, președintele asoc. regionale a inv. din Ardeal, membru în comitetul central al asoc. gen. a inv. din România.

Pentru frumoasa lui activitate a fost recompensat în 10 rânduri de către superioritatea lui școlară.

Pe lângă aceste a fost decorat cu „Coroana României” în gradul de cavaler și cu „Medalia Ferdinand I”, făcând parte din corpul voluntarilor în războiul din 1916—1918.

În fața acestei privescți sguuitoare par'că mai bucuroș și ingenunchia și ridicându-mi ochii și mâinile spre cer, ași cere mângăiere de la Părintele îndurărilor — decât să fulbur cu cuvintele mele sfințenia durerii care cuprinde inimile voastre, trisți ascultători!

Și dacă totuș mă încerc să rostesc câteva cuvinte, o fac pentruca după chemarea mea preotească să vă spun că mai presus de judecata oamenilor, de multe ori greșiță, nemiloasă și neadevărată și chiar nedreaptă, trebuie să fie și o altă judecată: a lui Dumnezeu, o judecată care să aibă toate însușirile ce reies cu cuvintele lui Tobia: „Drept ești Doamne și toate lucrurile tale și toate căile tale sunt milă și adevăr și judecată adevărată și drept judeci în veac.“

Noi oamenii avem drept simbol al justiției — o figură de femeie cu ochii legați și cu sabia în mână.

Ce vrea să spană? Că justiția nu caută în dreapta și-n stânga, nu alege între persoane: este imparțială.

Deși la dreptate, cu ochii legați nu se poate ajunge. Justiția ar trebui să aibă nu ochii legați, ci ochii bine deschiși, cari să pătrundă adâncurile și înlătmile și cele mai ascunse taine ale sufletului, dar astfel de ochi nu are decât Creatorul.

De aceia în ziua judecării din urmă multe roluri vor fi inversate, mulți dintre aleșii acestei lumi vor fi socotiți între mișei și — mulți dintre cei căcați aici în picioare vor fi între aleșii Domnului.

I-adevărat că, suntem oameni supuși greșelii, nimeni nu e fără de vină. Dar justiția umană găsește a vină și n Cel Nevinovat și-ncă după lege: „Noi lege avem și după legea noastră trebuie să moară.“

Adormitul în Domnul a fost soț credincios, tată iubitor și dascăl de model, făcându și datoria și față de Dumnezeu și față de oameni; — doar actul ultim n'a fost demn de el; avem însă convingerea că atunci când l'a săvârșit — nervii i-au fost atât de zdruncinați încât nu mai era conștient de ceiace făcea.

Acum când ne părăsește zice un ultim adio iubiților săi. Fiicelor sale dragi le repetă ultimele cuvinte din scrisoarea rămasă: „Vă sărută, Tata“. . . Și vă doresc să luptați cu tărie contra valurilor de multe ori — foarte murdare — ale acestei vieți.

Să fiți tari mai tari decât mine! . . . Dacăș putea reveni n'aș mai face ce-am făcut.

Acum pătrund înțelesul adânc al filosofiei lui Coșbuc din „Moartea lui Fulger“:

„Va fi viața chin răbdat

Dar una știm: ea ni s'a dat

Ca s'o trăim.“

Din pragul mormântului vă dau binecuvântarea mea de tată și doresc ca bunul Dumnezeu să vă ocrotească în toate căile vieții voastre.

Un cuvânt de adio socrilor săi cu cari a fost totdeauna în raporturile cele mai bune, ei adevărați părinți, iar el fiu iubit și recunoscător: Mă duc la soția mea și fiica voastră. Mă duc acolo de unde nu mai este reîntoarcere, acolo unde fiecare muritor — mai curând sau mai târziu — trebuie să meargă. Mă duc acolo unde și voi veți veni dar până vă va veni ceasul — rogu-vă să fiți mamă și tată fetelor mele scumpe și dragi, desăvârșind în educația lor — opera începută de mine. — Vă sărut mâinile și vă rog ca în rugăciunile voastre să nu vă uitați de sufletul fiului vostru.

Acelaș cuvânt de adio îl repetă prietenilor, colegilor, elevilor, cunoscuților, tuturor acelor ce i-au dat ultima cinste de a-l însoți la mormânt și 'ntinde mâna sa și dușmanilor ierându-i și urându-le iertare, căci acolo unde a trecut, ura și dușmănia n'au ce căuta. — Tuturor le mulțumește pentru bunăvoința arătată față de dânsul și viața petrecută împreună — pe toți îi roagă să lierte și să-și aducă aminte de sufletul lui — atunci când se roagă Părintelui Ceresc. Amin.

*

Cuvântarea dlui Inspector Andrei Pora.

(În numele Ministerului Instrucțiunii și al Inspectoratului școlar din Ardeal.)

Mult întristată Adunare. Ne găsim cu toții sub impresiunea groasnicei tragedii, petrecută cu neobositul nostru coleg Mihai Ogoreanu. Glasul nostru tremură de durere și consternare, inima noastră e sfâșiată de amarăciune, iar buzele noastre parecă prind instantaneu accente de strigăt, pe cari vreau să-le difuzeze cu tărie: iată în fața noastră, sfâșiât de o bucată de plumb, un muncitor trudnic al societății, iată strivit în fața noastră un tată devotat, singura nădejde a 2 fice, în plin sbor, spre idealul vieții, iată în fața noastră o victimă a valurilor de pe intinsul ocean al vieții pământene, iată, în acelaș timp, un buvit al furtunii de pe acelaș ocean, o victimă a moravurilor vieții de după războiu.

Nicăeri poate, nu este mai nimerit decât aci, în fața acestui sguditor caz, să stabilim fizionomia oamenilor din zilele ce străbatem. Sunt unii oameni, cărora împrejurările le imble toate

condițiile ca să-și definească structura sufletească încă până când trăesc, și răușind societatea e gata să le recunoască încă în viață acest bun sufletească și deci să-i socotească printre protagoniștii idellor generoase, cari condiționează progresul umanității și sunt alți oameni, cu calități tot atât de superioare, cărora. nu știm prin ce mister, le lipsește concursul împrejurărilor, dar în schimb, sunt stăpâniți de o voință puternică cu ajutorul căreia, la lupta hotărâtă, pentru a birui obstacolele vieții și spre aș-i defini încă în viață și ei, caracterul lor moral la care au drept. Dar se întâmplă adeseori ca acest nobil și justificat gând al lor, nu-l pot atinge decât după moarte. Acesta e cazul lui Mihail Ogrėanu, căzut victimă și a împrejurărilor nefavorabile cari l'au urmărit în viață, dar și al intrigel oamenilor cu moravurile de astăzi.

Căci calitățile lui sufletești de muncitor conștientos, viața lui ordonată și devotată până la sacrificiu către familia sa, raporturile lui afabile și preventivoare față cu colegii, prietenii și cunoșcuții, sentimentele lui adânci religioase și morale, sunt tot atâtea dovezi că, purta în structura sa, un fond sufletesc care fi imprumuta caracterul său de membru creator al societății în mijlocul căreia muncea cu asiduitate și conștiință.

Mi se îmbie o coincidență, tristă de o parte, că trebuie să o remarc la groapa acestui coleg, dar binevenită de altă parte, pentru memoria defunctului Mihai Ogrėanu. Fusese timp de peste 2 ani Revizorul școlar al județului Treiscaune, cu o moștenire destul de grea și cu probleme din cele mai dificile în ce privește cauza învățământului nostru primar și în legătură cu această, problema școalei naționale de acolo. Plin de avânt tineresc dar și stăpănit de o concepție înăscută, punându-și în funcțiune toate resorturile sufletești, după o muncă titanică, făcând din noapte zi, a reușit să schimbe fața județului și să facă să vieze cu impulsivitate simțământul național, să dea învățământului nostru acest caracter care l-a rămas până astăzi, o mărturie grăitoare pe care și o poate revendica cu drept cuvânt. Mai târziu, având în atribuțiunile mele de inspector școlar județul condus de Revizorul M. Ogrėanu, am putut face o verificare pe teren acestor merite, care rămân în patrimoniul defunctului și pe care nici o senlință omenească nu i le poate micșora.

Astfel a adus autorităților sale școlare servicii din cele mai grăitoare și binefăcătoare, pentru cari l-a și venit răsplata prin numeroase decorațiuni și scrisori de mulțumire ce i se cuventau.

Și în loc de mulțumire pe care erau obligați să o manifeste și fiil acestui județ, pentru înățărea căruia și-a jertfit o parte din viața sa, ei l'au răsp'ătit cu ocări și scârbe, după 4—5 ani, fapt care l'a determinat la actul funest, lăsând familia în cea mai neagră mizerie și lipsă.

În numele Ministerului Instrucțiunii și al Inspectoratului școlar din Ardeal, aduc în fața rămășițelor pământești ale lui Mihail Ogoreanu, neobositul funcționar și muncitor, expresiunea caldă recunoștinți, pentru devotamentul cu care și-a s'uj't țara și neamul, având convingerea că îi este rezervată dreptatea dumnezeiască, acolo unde sufletul lui, de azi încolo, și-a găsit odihna eternă.

Dormi în pace neuitat și iubit coleg!

*

Cuvântul dlui Revizor Marian Sasu

(În numele Revizoratului școlar.)

Intristată Adunare, Regretatul Mihail Ogoreanu este al doilea director dela școala primară de stat No. 5 din municipiul Cluj, pentru care trebuie să-mi îndeplinesc o dureroasă datorie oficială de a ține pentru el, în numele Revizoratului școlar, un scurt discurs funebreal.

La moartea primului director, regretatul Emanuil Eremie mărturisesc sincer că mă așteptam, fiindcă acela suferea trupește de mult, pe când la moartea fulgerătoare a directorului Mihail Ogoreanu nu m'am gândit nici când, deoarece îl credeam pe acesta până în ceasul din urmă în plenitudinea puterilor sale trupești și sufletești.

Ce desamăgire cruntă însă pe mine și pe toți aceia, cari au crezut astfel de lucruri despre directorul Mihail Ogoreanu. Moartea lui așa de subită și de tragică ne-a demonstrat cu prisosință că, el suferea de mult sufletește și că boala aceasta ascunsă l'a curmat brusc firul vieții, fără ca noi să fi putut bănui sfârșitul lui așa de apropiat.

Și de fapt regretatul Mihail Ogoreanu a avut o viață foarte agitată și sbuciumată. În cei 14 ani de școală a fost susținut numai de către sârmana lui mamă văduvă și săracă, care i-a câștigat pâinea, hainele și celelalte trebuințe la învățătură cu furca de tors lână și cânepă, pela femelle mai bogate de prin sat.

În timpul războiului când a intrat ca voluntar în armata română, tocmai la denunțul notarului român de pe acele vremuri din comuna Racovița, a fost declarat ca trădător de patrie de către autoritățile maghiare, care imediat i-au confiscat salariul și întreaga avere mobilă și imobilă, lăsându-l femeia și cele 2 biete copile muritoare de foame. După război asemenea știm că a trăit într-o vecinică agitație, fiind hărțuit, pe drept sau pe nedrept, și dintr-o parte și din alta. În toamna anului trecut și-a pierdut și soția pe care o iubea foarte mult, rămânând în urma morții ei profund îndurerat. Loviturile aceste continue, se vede că, l-au deprimat așa de tare, încât el a preferat să-și curme mai bine viața, decât să mai trăiască așa de chinuit.

Mihail Ogoreanu a fost un învățător foarte harnic, zelos și ambițios. El nu s'a mulțumit numai cu cunoștințele câștigate pe băncile școlii, ci a studiat și s'a perfecționat și după aceasta încontinuu

A desfășurat o intensă și foarte rodnică activitate școlară și extra-școlară, pentru care a fost recompensat de On. Minister al Instrucțiunii în modul următor:

1. Cu ordinul No. 15071/1924, i s'a adus mulțumită pentru activitatea frumoasă desfășorată în școală în cursul anului școlar 1923/1924.

2. Cu ordinul No. 019875/1925 al Casei Școalelor a fost premiat cu 800 Lei pentru că s'a distins în aranjarea de expoziții și predarea cursului de lucru manual.

3. Prin ordinul No. 48559/1926 al Casei Școalelor i s'a acordat un premiu de 800 Lei pentru activitatea desfășorată în școală și afară de școală în cursul anului școlar 1926/1927.

4. Cu ordinul No. 31639/1926 a fost decorat cu „Răsplata Muncii pentru învățământ” cl. I.

5. Cu ordinul No. 50853/1927 al Casei Școalelor i s'a acordat premiul de 1500 Lei pentru organizarea de coruri cu elevii școlii.

6. Casa Școalelor cu ordinul No. 59998/1928 i a acordat premiul de 1000 Lei pentru conducerea corului școlar.

7. Cu ordinul No. 53519/1929 i s'a adus mulțumită pentru donația de 5000 Lei pentru elevii săraci.

8. Cu ordinul No. 2372/1930 i s'au adus mulțumiri pentru înființarea corului județean.

9. Cu ordinul No. 23726/1930 i s'au adus mulțumiri pentru munca depusă în chestiuni școlare.

10. Cu ordinul No. 15634/1934 i s'a adus mulțumită pentru activitatea frumoasă și bună conducere a școlii primare de stat No. 5 din Cluj.

Aceste sunt date oficiale absolut exacte, luate de pe Statul lui personal. Câți dintre cei 45.000 învățători ai noștri se pot mândri cu atâtea recompense frumoase.

Iată deci cine a fost acest Mihail Ogoreanu, care, vai, pleacă așa de tragic și de zgudultor din mijlocul nostru,

Acuma la despărțire, în numele Revizoratului școlar, aduc memoriei lui Mihail Ogoreanu tributul de mulțumită și recunoștință, rugând pe bunul și milostivul Dumnezeu ca să-l ierte de toate greșelile pe cari le ar fi făcut el cu știința și neștiința, în viața aceasta plină de sbucium și necazuri. Dormi în pace dragă Ogoreanu; noi nu te vom uita nici când!

*

Cuvântarea dlui inv. Alexandru Ilieșiu

(În numele învățătorilor dela școala No. 5, Asoc. inv. secția Cluj și Asoc. Regională a inv. din Ardeal, Crișana și Maramureș)

Jalnică Asistență,

„Din pământ ești și în pământ te vei întoarce“, sună eterna și imutabila lege a eternității, aceea lege categorică, căreia trebuie să se supună orice ființă viețuitoare fără excepție.

Aceasta lege severă și sguđuitoare, cu puterea ei nemărginită, și-a executat drepturile ei și ne-a adunat azi aici în jurul acestui lăcaș de vecinică odihnă, ca aici la această piatră de hotar dintre viață și moarte, aici cuprinși în fiorul morții și cu buzele amorțite, să dăm ultimul onor și să ne luăm ultimul adio dela ruda, colegul, prietenul și cunescutul nostru, dela acela, care a fost Mihail Ogoreanu din zilele trecute. Zic fost, pentru că azi ne aflăm în fața rămășițelor acestui călător, care în drumul său de 49 ani a trecut prin bine și rău și acum sbuciumat de valurile vieții a ajuns obosit la sfârșitul drumului, ca să-și dea ultimul tribut impus pentru a putea trece dincolo de hotarele noastre, în cuprinsul eternității.

A apărut la orizontul vieții înainte cu o jumătate de secol, spre bucuria părinților săi și pentru a împlini un rol și o misiune aici pe pământ. În viața lui a avut din copilărie poate ace-

le-ași planuri și nizuințe ca fiecare dintre noi, și în drumul său de înălțare și coborâre a avut aceleași clipe senine și aceleași bucurii vremelnice, atunci, când a atins înălțimi costisitoare de voință și eforturi istovitoare: ca în urmă pătruns de zădărnicele amăgitoare din planurile făurite și așteptările înșelate, să se coboare în liniștea acestui pământ, lacom de lutul răpît din bunul lui.

Acest ostaș al vieții să întoarcă azi obosit de luptele îndurate acasă, ca în liniștea eternă a mormintelor din jur, la scutul crucilor de strajă, să-și doarmă somnul greu neconturbat și departe de lume.

Mormântul lui arată hotarul despărțitor dintre bunul nostru și al lui, evocând cuprinsul și taina unei întregi vieți trăite.

Pentru noi coborârea în mormânt a lui Mihail Ogrceanu are importanță deosebită. Și mie îmi incumbă jalnica și dureroasa datorie de a Vă spune în numele membrilor corpului didactic dela școala primară Nr. 5 din Cluj că aici petrecem și așezăm în mormânt pentru totdeauna pe colegul și conducătorul instituției noastre culturale, pe un harnic și s răduitor luminător și îndrumător a unei serii îndelungate de generații tinere, cari și-au aprins lumina și și-au adăpat sufletul fraged la izvorul de lumină a învățătorului și aposto'ului științei reamului românesc, care a fost Mihail Ogrceanu, directorul școlii primare de stat Nr. 5 din localitate.

În numele acestor colegi, care au muncit împreună pentru atingerea unui ideal, îți zic iubite coleg, să-ți fie somnul lin și amintirea ta neștearsă în sufletele noastre.

Prin glasul meu îți trimite ultimul adio învățătorimea întregă din județul Cluj, grupată în Asociația învățătorilor, secția jud. Cluj, a cărui harnic, înțelegător și loial conducător ai fost, la bine și necazuri de o potrivă în decursul unui an.

Tot prin mine își exprimă jalea și durerea pentru pierderea ta dela conducerea ei, membrii Asociației regionale a învățătorilor din Ardeal, Crișana și Maramureș, mulțumindu-ți pentru muncă, străduințele și alergările depuse pe altarul existenței, înfloririi și progresului ei, în tot decursul timpului cât ai stat strajă credincioasă la cârma ei.

În numele acestora îți transmit și zic ultimul adio, rugându-te să duci amintirea plăcută a acelor cari te-au stimat și cinstit, și chiar și acelor, cari poate te-au supărat cu san fără voia lor.

Acum închideți pământule lacom prada dorită și așteptată, și o redăm cuprinși de durere, ca să-i dai odihnă deplină și vecinică. Sufletul lui să odihnește acolo unde nu este durere, suspinare și în'ristare, ci viață fără desfârșit. Noi însă vom păstra amintirea lui închisă în sicriul sufletelor noastre.

Dormi în pace!

*

Cuvântul dlui director Francisc Lörinczi

(În numele învățătorilor minoritari confesionali din Cluj.)

Dragă Coleg Mihail Ogreanu,

Cu ocaziunea tristă în care se află și corpul didactic al școalelor primare confesionale din Cluj, prin moartea ta sguđuioare, și noi am venit să ți spunem un adio călduros în această tristă oră, când pleci la ultima cale. Am venit să-ți mulțumim pentru sincera ta colegialitate, despre care ne ai arătat în mai multe rânduri frumoase semne doveditoare.

În săptămâna trecută ai presidiat examenul de absolvire dela școala noastră reformată Nr. 2. Cine ar fi crezut că, în locul buchetului de flori, ce ți-a pus fetițele pe masă, astăzi, după o săptămână, noi învățătorii îți aducem cunună? Florile noastre însă nu sunt udate de roua bucurii copiilor, ci cu lacrimile durerii noastre amare.

Dragă Coleg, tu ai lăsat aici ca orfane pe cele două fetițe, iubite mult de tine, ne-ai lăsat întristați pe noi și stăm îngân-durați și cu întrebări, dar fără răspuns.

Rugăm pe bunul și a'otputernicul Dumnezeu, să ți dea odihnă liniștită, să vindece ranele sufletești ale iubiților tăi, să ți ierte pentru toate!

*

Cuvântarea dela mormânt a dlui Director Traian Șuteu

Jalnici ascultători,

Exact, astăzi se împlinesc 7 luni, de când noi colegii defunctului, petreceam la odihna de veci pe soția directorului școlar Mihail Ogreanu. Nimănui dintre noi, cel ce stam atunci în fața mormântului deschis, nu ni ar fi trăznit prin cap, că nici

anul nu va trece și alături de soția mult iubită, vom aduce așa de repede pe soțul ei mult dorit. Cine s'ar fi putut închipui, că cel ce rămasese, ca să țină și locul de mamă, va renunța așa de ușor la obligația lui de tată, pentruca aceste două plâpânde odrasle să le lase numai în grija celor doi bunici gărboviți de povara anilor și grijile vieții. Săm uluiți și nu ne putem explica cum el, omul dornic de acțiune, el bărbatul gata în orice clipă de luptă aprigă și hotărâtă, el conducătorul bine intenționat, care numai în fruntea rândurilor se simțea bine, în un mod așa de brusc, deodată să o rupă cu această vlață pământescă și silind natura să se mulțumească cu judecata cea înaltă, pe care în ultima scrisoare o imploră ca să i facă dreptate. Iată misterul cel nepătruns atât pentru noi prietenii lui cei mai apropiați, ca și pentru amicii și cunoscuții lui cei mai îndepărtați. Și cum căile destinului sunt nepătrunse, trebuie să ne resemnăm și noi, dar în fața acestui caz unic din viața noastră dascălească, trebuie cu toții să ne dăm mâna, pentruca cât mai repede să se facă deplină lumină.

Jalnici ascultători. Stând în fața rămășițelor pământești a celui ce a fost cândva Mihail Ogoreanu nu putem să nu ne înprospătăm în minte vlața zbuciumată și plină de amărăciuni a dascălului ardelean. Descendent din o fruntașă familie grănițarească a comunei Văstem, crescut sub regimul aspru al școlii secundare a asupritorilor de ieri, hănit cu resturile de pâine rămasă dela masa teologilor din Blaj, ajunsese ca să aibă o bună diplomă de învățător confesional. Intrat în va urile vieții dascălești, luptă cu grele mizerii, dar nu descurajează. Inzestrat cu frumoase aptitudini, stăpân pe cunoștințe alese, cântăreț de prima forță și bun măestru în conducerea de coruri, s'a fixat pe 23 ani în puternica comună Răcovița din județul Sibiu.

Observând însă cum în viața învățământului nostru primar oameni cu mai puțină pregătire, cu mai slabă pricepere îi lau înaintea, a crezut omul că și el este chemat să și facă loc printre mulțime și să se așeze la posturi cu mai multă răspundere. Astfel îl vedem în 1929 revizor al județului Treiscaune. Decepția i a fost mare și astfel pentru complectarea creșterii universitare a celor două fetețe ale sale, se retrage la Cluj, mai întâi la catedră, iar după aceea la direcția școlii Nr. 5. Cunoscutului în rândurile învățătorilor ca bun luptător i s'a încredințat la început conducerea secției din județul Sibiu, mai târziu a județului Cluj,

iar anul trecut conducerea Asociației regionale. Această înălțare la postul de mare comandă a fost un un nou prilej, pentru răuvoitori de a ridica asupra lui noi și noi atacuri, unele pe față, altele în ascuns, până ce prinzând ocazie și inițindu-i se o anchetă disciplinară, lipsită de formele reglementare, s'a obținut și o sentință cu grele sancțiuni morale, pe care firea lui de om integru și'n adâncă-i convingere ce-i stăpâna conștiința că în fond n'a păcătuit cu nimic, nu o a putut suporta, aducându-l și forțându-i mâna la groaznicul desnodământ.

Dragă Mihail, Te-am cunoscut de pe băncile școlii. Ai lucrat 30 de ani făcându-ți datoria cu vârf și îndesat, în vremurile cele grele, când furia dușmanilor nu cunoștea relicențe de oportunism. N'ai șovăit niciodată! În viața ta de dascăl și român ai ținut totdeauna sus steagul aspirațiilor naționale. Și dacă într'un cerc strâmt ți-au fost tăgăduite aceste sentimente nobile, iacă noi prietenii tăi, în pragul mormântului îți jurăm că ne vom niza să lucrăm de așa fel, ca să ți le recunoască lumea și țara. Căci noi știm, cum tu ai fost acela, care nu lipseai dela nici o manifestare cu caracter național, tu ai fost acela, care cu sacrificiul familiei ai alergat din lagărele Siberiei, în batalioanele de voluntari, luptând ca ofițer la Tisa și contribuind cu vitejia ta la repunerea dușmanului milenar. Sub conducerea altora ai fost un aprig luptător pentru câștigarea drepturilor profesionale și înfierarea ticăloșilor. Când ai ajuns însă tu la comandă, n'ai fost destul de vigilant, pentru ați asigura o retragere fără sacrificii. Întrerupând contactul cu rezervele, lipsit de un stat major bine-intenționat, dușmanii te-au înconjurat și urma ca acum să-ți dea lovitură după lovitură. Strâns la perete ai făcut aceea, ce face oricare erou în fața primejdiei supreme. Căci dacă printr'o sentință iacă nu definitivă a fost ingenunchiat Ogoreanu revizorul, a rămas biruitor M. Ogoreanu* directorul și M. Ogoreanu președintele Asociației învățătorilor.

Noi prietenii tăi, aici în fața mormântului, ne luăm angajamentul sfânt așa pe cum tu ne rogi, să ne îngrijim de feițele tale spre ale ajuta complectarea creșterii universitare, făcându-le de folos societății omenești.

Vom aranja toate chestiunile de litigiu, pentruca sufletul tău, după frământarea la care a fost supus și zbuciumul cu care a fost torturat, să-și găsească baremi în pă'rânt locul de liniște și odihnă vecinică.

În numele Corpului didactic dela școala Nr. 1, a Corpului didactic din Municipiul Cluj, ca și în numele supremului tău șef Toni, președintele Asociației învățătorilor din România îți zic: Dormi în pace suflet drept. Memoria ta o vom păstra în veci.

*

Pe mormântul tău !...

Pe mormântul tău, picură din plin lacrămile noastre...
 Pe mormântul tău, depunem astăzi flori...
 Pe mormântul tău, ne'ndoim genunchii și rămânem triști...
 Pe mormântul tău... pe mormântul tău...

Dar, pe mormântul tău să pleacă astăzi și cei ce ieri ți-au fost dușmani.

Ieri te-au batjocorit, ieri te-au hulit; ieri te-au invidiat; ieri te au adus unde ești acum, iar astăzi plâng și ei...

Lacrămile lor? Sunt lacrimi reci; sunt lacrimi scoase de ocazie; sunt lacrimi ce-ți bârfesc mormântul...

Căci „ei“ te preamăresc astăzi; „ei“ îți fac apologia faptelor, când datorită „lor“ — poate — ai căzut victimă...

Și vorbesc de tine, dar nu „slăvindu-te pe tine“ ci mărlindu-se pe ei!...

Dar ce ți pasă?

Din fundul de mormânt, tu nu le ai mai răspunde; ci — ca o sfidare — vei tace... Și tăcerea ta, astupată de țărâna-ți proaspătă, îi va durea pe mulți...

Te-ai dus!... În urma ta, tu lași durere și supărare! În urma ta, tu lași regrete ș'amăgiri!

Dar ai scăpat de chin!

Ochii lor nu-ți vei mai vede; gura lor n'o vei mai auzi, și'n pace vei dormi!

Tu dormi acolo unde ești... Unul câte unul îți va aduce vești din această lume plină de invidii și sfidări... căci dacă nu astăzi, dar mâine totți vom fi unde tu te afli de ieri...

Pe mormântul tău, picură din p'în lacrămile noastre...
 Pe mormântul tău, depunem astăzi flori...
 Pe mormântul tău, ne'ndoim genunchii și rămânem triști...
 Pe mormântul tău... pe mormântul tău...

Nicolae D. Marin, inv.

Cuvântarea d-lui Revizor Marian Sasu, rostită cu prilejul festivalului a anjat pe scena Teatrului Național de către școalele românești de copii mici din Cluj, în ziua de 17 Iunie a. c.

Doamnelor și Domnilor,

După cum binevoiți a vedea, modestele noastre școale românești de copii mici din Cluj și-au luat curajul, ca să se prezinte pentru întâia oară în b'oc înaltea marelui public cu un festival, al cărui program constă din mici și ușoare piese teatrale, exerciții gimnastice și dansuri naționale, executate exclusiv numai de către micii elevi ai acestor școli.

Cu acest prilej solemn și însemnat am crezut că, este potrivit ca să arăt în general ce importanță au școalele de copii mici și cum sunt privite ele aiurea și la noi. Anticipiez că, în expunerea mea voi fi foarte scurt, fiindu-mi limitat timpul la maximum 15 minute.

Pentru a se putea înțelege mai bine chestiunea ce tratez, e necesar să vedem mai întâi ce este școala de copii mici și care este scopul ei. Iată cum definește legea noastră școlară aceste chestiuni.

„Școala de copii mici e primul așezământ de educație, în care copiii sunt întruniți spre a fi supravegheați și a li se da îngrijirile pe cari le reclamă dezvoltarea lor fizică, morală și intelectuală.“

„Scopul școlii de copii mici este de a completa educația din familie, de a favoriza dezvoltarea normală a trupului și a simțurilor copiilor și ai pregăti astfel, pentru a urma cu mai mult folos învățământul primar.“

Școala de copii mici vine deci în primul rând în ajutorul familiei, căreia îi dă posibilitatea ca să și ducă copiii între 4 și 7 ani într'o instituție de educație, unde pe lângă îngrijirile bune și adăpostul sigur de acolo, acești copii își mai însușesc și o mulțime de deprinderi bune ca, ordinea, curățenia, disciplina, bună-cuviința, mila, sinceritatea, punctualitatea, acurateța, dragostea de muncă, iubirea de adevăr, iubirea de aproapei, iubirea de animale, iubirea de f.ori, etc.

Toate aceste sunt tot atâtea virtuți cari, odată câștigate și infiltrate în sufletul fraged al copilului vor produce rezultate ui-

mitoare. — Din acest punct de vedere școala de copii mici este o adevărată binefacere mai ales pentru familiile cu copii mici, dela orașe și sate, unde foarte mulți dintre părinți sunt ocupați toată ziua cu lucrul sau nu sunt pregătiți pentru a putea da copiilor lor o educație bună și solidă.

Programa de lucru a școalei de copii mici constă din: rugăciuni și povestiri religioase, morale și patriotice; exerciții de înțuție și vorbire, jocuri și cântece și mai ales o mulțime de deseme și lucruri manuale, executate de micii copii din lut, plastilină, nisip, petricele, diferite boabe, cărămizoare, cuburi de lemn, hârtie, pale, rafe etc.

Programa aceasta bogată, variată, distractivă și foarte educativă, predată cu pricepere și destoinicie de-o învățătoare harnică și însuflețită, ajută nespus de mult nu numai la dezvoltarea fizică normală a micului copil din această școală, ci totodată îi trezește și pune în funcțiune simțurile, făcându-l capabil ca să producă și creleze, ceace e foarte important pentru viața lui de mai târziu.

Cât bine nu rezultă de aici pentru micii copii că, prin școala aceasta, li-se dă și lor prilejul ca să și petreacă cu mult folos trei ani din viața lor, cari de altfel pentru ei și părinții lor ar fi pierduți, fiindcă în vârsta dela 3—7 ani copiii nu pot fi întrebuințați la nimic.

Nimeni înainte de pedagogul german Fröbel, întemeietorul școalei de copii mici, n'a văzut fecunditatea extra-ordinară a acestor trei ani pentru dezvoltarea intelectuală și morală a copilului.

Nimeni înaintea lui nu s'a gândit să realizeze pentru aceasta perioadă pre-școlară, o pre-educare rațională, o realizare practică a adagiului Rousseau-ist: a urma natura.

În al treilea rând, școala de copii aduce reale servicii școalei primare, căci ea familiarizează pe micii copii cu societatea școlară, evitând astfel trecerea bruscă din familie în școală. Cine n'a observat diferența de dezvoltare intelectuală dintre un copil, care a urmat la școala de copii și unul care a venit direct din familie în clasa I. primară.

S'a constatat din experiență, că copiii ieșiți din școala de copii mici, bine condusă, după un timp de 2—3 săptămâni, sunt mai educabili, ca elevii fără de școala de copii după 2—3 luni de școală.

Deci școala de copil mici e în strânsă legătură cu școala primară, formând astfel prima treaptă a învățământului primar, pe care se razămă întreg edificiul culturii naționale a unui popor.

În sfârșit școalele de copii mici, așezate prin localitățile cu populație minoritară, mai au și un alt rol însemnat: acela de a deprinde pe nesimțite pe micuții minoritari cu limba oficială a Statului în care trăesc.

Prin aceasta i se face statului respectiv un mare serviciu, iar micilor minoritari li se aduce un real folos, pregătindu-l astfel să primească cu ușurință educația și instrucția din școala primară.

Iată dară importanța cea mare a școalelor de copil mici.

Țări ca Franța, Belgia, Germania, Austria, Anglia, Elveția, Italia, Statele Unite și Iaponia, au înțeles de mult rostul și importanța școalelor de copil mici, de aceea au și înființat de mult și au astăzi o mulțime de astfel de școli. Bunăoară în Belgia se găesc atâtea școli de copii mici câte școli primare sunt, dat fiind că acolo nici un copil nu poate fi înscris în școala primară până nu prezintă adevărul că a urmat cursurile la o școală de copil mici. Aci școala primară este deci cu adevărat o continuare a școalei de copii mici. Atât în Belgia, cât și în celelalte țări amintite, toată lumea știe să dea atenția și concursul cuvenit pentruca școalele aceste de copii mici să-și poată îndeplini cât mai bine misiunea. Așa acolo părinții își trimit bucuros și regulat copii la școală, superioritatea școlară se îngrijește nu numai de pregătirea cât mai solidă și mai aleasă a personalului didactic, ci și de editarea a tot felul de schițe, pânuri broșuri și opuri de specialitate pentru uzul acestui personal, care trebuie să îndeplinească o muncă atât de migăloasă și de delicată, cum bunăoară este educația micilor copii între 3 și 7 ani.

Asemenea comunele din acele țări nici odată nu refuză să dea tot sprijinul moral și material de care au nevoie aceste școli. De câtă considerațiune se bucură în general școalele de copil mici, mai ales în Franța și Belgia, se poate vedea și din modul cum sunt organizate și amenajate aceste instituții. Iată ce am cetit într'o revistă despre aceste lucruri.

„Toate școalele de copii au mai multe clase. — Numărul claselor e în legătură cu populația unde se găesc. Sunt școli cu câte 3, 4, 5, 6 și chiar 7 clase, prea puține sunt cu un singur post, deci și cu o singură clasă. Fiecare clasă este condusă

de o învățătoare. Numărul copiilor înscriși pentru o clasă este de 50, ca să poată fi prezenți minimum 25 și maximum 30, câți se poate admite pentru o singură învățătoare.

La oricare școală, în afară de sălile de clasă, cancelarie și locuința directoarei, se mai găsesc: o sală mare pentru joc, care servește și ca vestiar. În sala aceasta se află pianul, mobilă ce nu lipsește din nici o școală de copii mici. Se mai află: o sală de mâncare, o sală de consultațiuni medicale, provăzută cu cântar, măsurători, medicamente, etc; o sală pentru odihnă, cu paturi care se strâng; o sală de curățenie cu: spălătoare, chiuvete așezate în perete, cu burete, săpun și ștergere de hârtie (care servește numai o singură dată), bae și duș.

Sălile de clasă sunt provăzute cu mobilier frumos, simplu și practic, iar materialul didactic este totdeauna foarte variat și în mare abundență.

Trebue să recunoaștem și mărlurisim sincer cu toții că, la noi încă nu se cunoaște sau nu vrea să se cunoască marea importanță a școalelor de copii mici. La noi încă nu s'a definit precis rostul lor; nu s'a făcut și nu se face nimic ca ele să apară în fața tuturor ca instituții necesare, indispensabile, ca și școala primară, dupăcum sunt considerate în alte țări.

Este trist că la noi, în situația de azi a familiei dela țară ori dela oraș, când părinții nu sunt pregăliți pentru o educație solidă și sunt ocupați toată ziua, nu se cunosc serviciile imense ce poate aduce școala de copii mici în dezvoltarea rațională a sufletului și corpului micului copil de 3 până la 7 ani.

De altă parte — dela început — comunele noastre politice, în majoritatea lor sărace și cari mai aveau în sarcina lor și școala primară, nici când n'au dat bucurios întreg concursul material și moral pentru amenajarea școalelor de copii mici. Este deci foarte explicabil că la rândul lui nici Statul n'a prea arătat un deosebit interes față de aceste instituții. Ca dovadă ne poate servi faptul că, dela anul 1909, când s'a votat prima lege pentru școalele de copii mici, adică timp de 25 ani încheiați, numărul școalelor de copii mici dela noi abia se urcă azi la 1665, cu 114.921 copii și 2165 învățătoare.

Pentruca să se poată aduce la aceste școli toți copiii între 4 și 7 ani, ne ar trebui încă vre o 9785 școli și 15 500 învățătoare. Nu putem nega că și Statul nostru românesc a adus și aduce însemnate jertfe materiale pentru școalele de copii mici.

Se observă însă că, aceste jerife, în cele mai multe locuri, sunt în proporție cu interesul pe care îl manifestă familia față de școlile de copii mici și cu concursul pe care îl dau acestor școli comunele politice.

Un caz foarte elocvent îl prezintă tocmai municipiul nostru Cluj. Aci, dacă părinții copiilor au arătat tot mai mare interes față de școlile de copii, iar primăria municipiului nu s'a preocupat ca să dea tot ce a putut pentru aceste școli — Onoratul Minister al Instrucțiunii Publice încă a înființat în cursul celor 15 ani dela unire numai puțin de cât 9 școli românești de copii, cari au astăzi 17 învățătoare și 667 copii, care cercetează regulat școala.

Familii, cari au astăzi copii la aceste școli, sunt îndatorate să arate și pe viitor aceeași dragoste și atențiune față de aceste instituțiuni. Înainte de toate ele să și trimită regulat copiii la școală și să îndemne și pe alți părinți, mai puțin conștienți, ca să facă și ei acest lucru. Numai așa vor ști să răspundă marile jertfe pe cari le aduce Statul cu plata învățătoarelor și primăria cu întreținerea și amenajarea localurilor de școală.

E foarte adevărat că, școlile noastre de copii mici în general sunt lipsite de amenajarea și confortul pe care îl au bunăoară școlile din Franța și Belgia, dar pentru aceea să fie asigurați toți oamenii de bine că, în școlile aceste să desfășoare zilnic o muncă intensă și fecundă, care are repercusiuni binefăcătoare asupra micilor copilași, cari vin și petrec în ele. — În general și învățătoarele noastre dela școlile de copii mici au astăzi o bună pregătire, care le face capabile ca să activeze în școală cu multă pricepere și îndemănare.

Cunoaștem doară bine cu toții pe doamnele și domnișoarele învățătoare dela școlile noastre de copii mici de aci, cari sunt foarte pricepute, harnice și însuflețite și cari de fapt muncesc cu nimă și râvnă, realizând an de an cele mai frumoase rezultate; spre bucuria părinților, spre binele copiilor și spre satisfacția autorităților noastre școlare. Cred că și festivalul de astăzi va dovedi cu prisosință de ce sunt capabile să facă, cu micii lor elevi, aceste harnice învățătoare. — Pentru toate aceste datori suntem cu toții ca să le exprimăm și cu prilejul acesta mulțumirile noastre călduroase.

Încheiu cuvântarea mea cu o rugămintă și o mulțumită. Rugămintă, ca on. public să binevoiască a păstra în cursul fes-

tivalului liniște completă, fiindcă numai așa se vor putea auzi bine vocile slabe ale micilor debutanți. Mulțumită călduroasă pentru că d-voastră, părinți și alți auditori, v'ați prezentat într'un număr așa de frumos la acest festival, demonstrând prin aceasta că știți să prețuiți școalele de copii mici, care, împreună cu școlile primare, formează de fapt singura temelie solidă, pe care se poate clădi viitorul neamului nostru românesc.

Invățătorul ideal.

Spicuri din diferite reviste pedagogice.

La 19 Aprilie 1881, ținându-se primul congres pedagogic al institutorilor și institutoarelor din Franța, M. Ferdinand Buisson, fiind însărcinat de ministrul instrucțiunii să ureze bun venit congresiștilor, a rostit una din cele mai remarcabile cuvântări din câte s'a ținut vreodată. În rândurile de mai jos reproduc din ea câteva pasagii, cari vor fi întotdeauna de actualitate.

„În toate profesiunile, fiecare își are datoria sa bine fixată, datoria sa indicată mai dinainte și fiecare nu face decât să urmeze în chip conștient ordinele date pentru bunul mers al administrației și progresului la care lucrează.

În învățământ însă, direcțiunea, adică ordinele, pot foarte bine să vină de sus, inspirațiunea vine însă întotdeauna de jos, dela acela care o experimentează.

În fiecare minut al zilei, învățătorul trebuie să dea ceva din propriul său suflet, fiindcă nu este impulsione singură, eficace și durabilă decât aceea ce vine dela el însuși.

În învățământ nu este ca în industrie, unde intervențiunea mașinilor suprimă aproape complet munca omului.

Învățătorul nu va găsi niciodată o perfecțiune a uneltelor sale cari să-i înlocuiască grija de a cugeta și de a lucra prin el însuși, de a da elevilor săi ceea ce are mai bun din sufletul său și de a face oameni, cari să-și jertfească corpul și sufletul pentru ei.

În mecanismul școlar, motorul prin excelență va fi în totdeauna sufletul învățătorului.

Nimic și niciodată nu va putea înlocui aceasta forță. Și când noi vorbim de perfecționarea metodelor, a procedeelor, uneltelor de învățământ, înțelegem bine că vrem să perfecționăm învățătorul.

Ne sprijinim pe aceste mijloace secundare, cari trebuie substituite forței principale și esențiale, voinței vii, voinței iubitoare, acele inițiative morale și intelectuale, care este învățătorul.

(Dintr'o broșură publicată de Radu Petre prof. 1929.)

Aurel Mitrea

„Noi“ și „Ei“

Ne vine greu că ne e dat să exteriorizăm aci dureroasele noastre constatări. Le exteriorizăm însă, fiindcă — cu un ceas mai devreme — vrem să ne arătăm, clar, punctul nostru de vedere.

Ca s'o luăm dintr'un început, trebuie să arăt — în trecut — că rândurile noastre, ale celor 45.000, au început să se miște...

Au început și s'au mișcat energetic chiar, când drepturile: legale, valide și umane ne-au fost lovite. Ne-aducem aminte de lupta ce-am dus-o contra licențiaților pretențioși de catedre învățătoresți.

Am avut un front, frontul lor. Am luptat și victoria a noastră a fost, fiindcă și dreptatea a noastră a fost!

S'a iscat astfel și alt front; frontul învățătorilor ce se ridică la licență.

„Magna cum laude“ colegilor care pe lângă activitatea lor profesională continuă munca, ca s'ajungă în profesia unei licențe care nu este monopolizată, ci este a oricărui dintre noi dacă muncim asiduu...

Aci e frontul!

„Ei“ colegii cari de împrejurări — poate au fost avantați să suie treptele universităților, încep să bârfească pe „noi“, cari n'am cerșit nimănui nimic, ci am rămas în creieri de munți sau prin cătune de șes pentruca să ne continuăm apostolatul...

Să nu uite că minunatele flori de nufăr — cântate de poeți — își trag hrana din negrul nămol al bălților...

Să nu uite și „ei“ ca și nufărul din fabula d-lui V. Militaru.

Și să-și mai aducă aminte de multe acești colegi, căci altfel jucăm — „noi“ și „ei“ — rolurile ciorii și pupezei dintr'o altă fabulă a d-lui V. Militaru

„Ei“ să recitească aceste fabule, menționate mai sus... așa ca chestie! ...

„Noi“ le-am citit și — modest — ne-am ales rolurile; celelalte (roluri) n'au artiști!

N'am vrea ca „ei“ să și însușiască aceste roluri. Sunt doar licențiați și ne ar măhni.

Nicolaie D. Marin inv.

Festivalul școalelor românești de copii mici din Cluj.

Școalele aceste au aranjat aparte și până acuma multe și frumoase serbări școlare. Ele însă nu s'au putut hotări până în acest an, ca să se prezinte în bloc înaintea marelui public cu micii lor elevi. Rezerva aceasta de altfel era și foarte explicabilă. Nu e doară un lucru așa de ușor, ca să concentrezi din diversele cartiere ale unui oraș mare sute de copii mici între 3—6 ani, pentruca să debutezi cu ei pe o scenă străină, în fața unui public imens.

Simțul de inițiativă și dorul de progres au scos însă din rezervă pe harnicele noastre învățătoare dela școalele sus amintite și le-au însufiat curajul, pentruca să aranjeze în comun un festival școlar, tocmai pe scena Teatrului Național din centrul orașului. Acest festival a avut loc în ziua de 17 lunie a. c. și s'a desfășurat în următoarele:

La orele 10 a. m. domnul revizor școlar *Marian Sasu* deschide festivalul prin o frumoasă cuvântare, pe care o publicăm într'altă parte a revistei.

După aceasta au urmat celelalte 8 puncte din program, executate exclusiv numai de către micii elevi din aceste școli, și anume; Un număr de vre-o 25 elevi dela școala No. 1 de sub conducerea d-nelor *Elena Rădulescu* și *Eliza Mănecuță*, au predat bine piesa „*Cele două zâne*“.

Vre-o 20 copii dela școala No. 5, de sub conducerea d-nelor *Elena Teodorescu* și *Letiția Sima*, au jucat frumos „*Hora noastră*“ și „*Alunelul*.“ Un număr de 18 copii dela școala No. 3, de sub conducerea d-nei directoare *Eugenia Bădescu* și

d șoara învățătoare *Maria Mateescu*, au dansat corect „*Sârba*“ Cîncizeci și trei copii dela școala No. 2, de sub conducerea d-nei directoare *Maria Iscu* și d șoara învățătoare *Florica Curea*, au predat admirabil piesa „*Primăvara*“ și jocul național „*Busuiocul*.“ Partea a II a a festivalului a fost deschisă de cei 24 copii dela școala No. 4 de sub conducerea d-nelor, *Maria Pop* și *Ana Căbulea*. Copiii acestia au jucat bine dansurile naționale „*Ciobănașul*“ și „*Steaua*“ A urmat apoi elevele dela școala No. 8 de sub conducerea d-nei directoare *Adelina Antonescu* și d șoara învățătoare *Virginia Gociman*. Doua din aceste eleve au predat bine dialogul „*Fetița și doctorița*“, iar restul de 18 eleve au dansat frumos „*Zori de zori*“ joc de grații. După aceste s'au produs foarte bine cei 53 elevi dela școala No. 7 de sub conducerea d-nei directoare *Maria Irimescu* și d șoara învățătoare *Evlira Pescariu*. Elevii acestei școli au predat piesa „*Greurul și furnicele*“, „*Exerciții gimnastice*“ și jocul național „*Banul Mărăcine*.“ Festivalul a fost încheiat strălucit de către cei 30 copii dela școala No. 6, conduși de către d-na, directoare *Constanța Bogdan Duică* și d-na învățătoare *Evlira Stănescu*. Copiii aceștia au predat admirabil piesa „*Zâna primăverii*“, jocurile naționale „*Lugojana*“ și „*Barlabotul*“, apoi „*Dansul Florilor*“.

La acest festival a luat parte un public imens, compus din părinți de ai copiilor și alți iubitori de școală. Acest public a răsplătit cu furtunoase aplause toate prestațiunile micilor debutanți. Fără șie că, aplausele aceste se resfrâng și asupra harnicelor noastre d-ne directoare și d șoare învățătoare, cari de fapt au și depus multă truță și osteneală la aranjarea acestui festival, de care nu s'a mai pomenit aci la noi în Cluj. Festivalul a luat sfârșit abla la orele 1½, d. a., lăsând în inimile tuturor participantilor cele mai frumoase impresiuni.

Corespondent.

Dare de seamă

asupra sumelor încasate dela serbările „zilei școalei“
din anul 1933.

Rezultatele frumoase, obținute în 1931 cu prilejul serbărilor „zilei școalei“, ne-au dat mari nădejdi că, acțiunea începută de noi va lua din an în an proporții tot

mai mari, cuprinzând în sânul ei toate școlile și populația rurală din județul nostru.

Astăzi, după abia trei ani de zile, trebuie să recunoaștem că, lucrurile nu s'au desfășurat după dorințele și așteptările noastre. Aceste se pot vedea mai bine din sumele tot mai scăzute, pe cari le-am primit an de an dela școlile și comitetele noastre rurale. Iată anume ce sume s'au primit.

În anul 1931 dela 92 școale 24.595 lei, în 1932 dela 61 școale 15.714 lei, iar în anul 1933 dela 23 școale 4.681 lei.

Vasezică an de an a scăzut numărul școlilor și cu aceasta și sumele încassate de noi. Cifrele de mai sus ne arată însă că, nu criza e de vină că încasările sunt tot mai slabe, ci lipsa de interes, entuziasm și perseverență de cari suferă mulți învățători de ai noștri. Dacă școlile din comunele Bedeciu, Dumbrava, Finișel, Gârbău, Petrind, Răscruți-Herghelie, Săvădisla etc. au știut să trimită frumoase sume de bani în toți 3 anii, iar alte școli au trimis cât de puțin în 1—2 ani, pe atunci cele mai multe școli — dintre cari multe frunțase — n'au aflat de bine să colecteze nici-un singur ban pentru Comitetul nostru școlar județean, așa de lipsit de mijloace.

Ne pare rău, dar a trebuit să spunem pe față lucrurile aceste, fiindcă nu este admisibil ca numai unii să muncească și ostenească din greu în acțiunea aceasta nobilă și salutară, iar mulțimea cea mare a învățătorilor noștri să stea deoparte impasibilă.

Noi însă ne ținem de datorie ca să exprimăm din nou călduroase mulțumiri tuturor dlor învățători, cari ne-au trimis bani pentru Comitetul școlar județean și în anul trecut. Totodată le comunicăm că, am luat măsuri pentru ca munca și osteneala dâșilor să fie notate și în Statul lor personal. Iată acum sumele primite în 1933 și transpuse de noi Comitetului nostru școlar județean: Bociu 50, Bedeciu 160, Ardeova 50, Dumbrava 150, Mănăstireni 200, Budești și Fănațe 200, Sânmihaiul de Câmpie 200, Florești 500, Măcău 236, Frata 200, Răscruți-Herghelie 415, Săvădisla 400, Vechea 134, Finișel 137, Cojocna-Domenii 204, Gârbău 300, Gheorgheni 101,

Ciumăfaia 100, Chinteni-sectia maghiară 204, Sânpaul 120, Vaida Cămăraș (ambele secții) 150, Juriul de Câmpie 200, Petrind 270.

Total deci 4681 — *Lei.*

Revizor, *M. Sasu.*

„Noi“ și „ea“ (Invățătorii și politica)

Nu pot să-mi aduc aminte dac'a fost vr'un congres, vre-o adunare ori vre-o întrunire dăscălească în care să nu se arate roadele nefaste ale politicei, în hora căreia am intrat.

S'au arătat-rând pe rând-nenorocirile ce s'au abătut asupra noastră a dascălilor și asupra ei a școlii din cauza politicei strâmte și mioape.

Rând pe rând s'a arătat că „ea“-politica ne sufocă, ne su-grumă.

Și totuși...

Dacă privim problema aceasta în plenul ei; dacă o dise-căm obiectiv, ajungem fără „doar“ și „poate“ la concluzia că întreaga vină o pur:ăm noi, învățătorii!

Da! Asta o spune nu un străin, ci o spune unul ce a cer-cetat profund problema.

Școala e în pragul falimentului? Da!

Învățătorii suferă? Da!

Și de ce toate acestea? Fiindcă „ea“ — stimata politică ne-a acaparat! Fiindcă „ea“ — stimata politică — este aceia care ne conduce astăzi!

În posturi importante; în posturi de conducere; în posturi de directive pentru școală și învățători se cocoțează, din senin, miluiții clubului politic. Ș'atunci, cum să nu meargă în zig-zag învățământul? Cum să nu letargieze? Cum să nu se sufocē?

Triste lucruri, dar reale.

„Noi,“ învățătorii, după câte-am suferit și suferim, suntem considerați a cincea roată la car!

„Noi,“ dascălii cumiști și muncitorii, am ajuns ca asinul din poveste cu trel și chiar mai mulți stăpâni!...

Dar... deși politica ne-a acaparat; deși hora ei este și mai aprigă, tot dela „noi“ va veni mântuirea.

„Prin noi înșine“ să ne fie, de azi încolo, lozinca noastră,
 „Prin noi înșine“ să ne mântuim!...

Nu înțeleg prin aceasta să nu mai facem politică.

Înțeleg însă, ca să avem întâlu — în vedere — politica
 tagmel noastre!...

În locuri de răspundere să împingem „noi“ — cei mulți —
 pe cine credem că e capabil; să nu ni se împingă de sus în jos
 căci e un non sens. Și acest non sens e în detrimentul nostru,
 e în detrimentul școlii. Cu regret, trebuie să facem justa con-
 statare, că astăzi — în copul tagmel noastre — se dă o luptă
 surdă.

Se dă lupta între elementul muncitor, elementul dedicat —
 cu trup și suflet — școlii și între elementul ce ocolește obstacolele
 carierii, dar se cocotează unde — de multe ori — nici el
 nu se gândia.

Ș'această luptă surdă va avea desnodământul natural: în-
 viinși și 'nvingători. Cari vor fi „invinși“ și cari „învingătorii“?
 Iată ce să ne preocupe d'acum 'ncolo.

Iată de ce zic. că mai avem o lozință: „prin noi înșine.“

Iată de ce zic, că între „noi“ și „ea“ se dă lupta; lupta
 decisivă.

Dar vom reveni!...

Nicolae D. Marin. inv.
 Budești — Cluj.

PARTEA OFICIALA

*Toate ordinile și circularele, ce se vor publica în partea
 aceasta a revistei, vor trebui să fie imediat înregistrate și execu-
 tate conștientios de către cel vizaș.*

REVIZORATUL ȘCOLAR AL JUDEȚULUI CLUJ

No. 2230/1934.

Avem onoare a vă face cunoscut că, Ministerul prin deci-
 zia Nr. 78357/1934, delegează pe d-l. Pavel Ciociu inv. gr. II. șc.
 primară din Sărmaș, jud. Cluj, ca subrevizor școlar de control,
 în jud. Cluj, pe ziua de 1 Mai, 1934, plătit cu leafa dela catedră.

No. 2616/1934.

Avem onoare a Vă face cunoscut că, prin decizia Nr. 103503/1934, Ministerul delegă pe ziua de 1 Iunie 1934 pe dl. Dămian Popescu, învățător definitiv la școala primară din comuna Borșa, jud. Cluj, ca subrevizor școlar de cancelarie la Revizoratul școlar al Județului Cluj în locul dl. lui Zimveliu Traian, care se recheamă pe aceiași zi la catedra sa de inv.

No. 3001/1934.

Punem în vedere tuturor direcțiunilor noastre școlare, ca să ne înainteze necondiționat până în 1 Aug. a. c. raport detaliat asupra mersului învățământului [de la școlile lor, în anul 1933/1934.

Ad. No. 2532/1934.

Urgentăm trimiterea recensământului de pe 1934 și situația generală de pe 1933/1934. Față de cei neglijenți vom fi siliți a aplica sancțiunile cuvenite.

Revizor, Marian Sasu.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Știri din județ

* Numărul proxim al revistei noastre va apare numai la 1 Sept. a. c.

* Incepând cu luna Iulie a. c. salariile învățătorilor iarăși se vor plăti prin revizorii școlari respectivi; de oarece s'a constatat că sistemul de a se plăti salariile cu chitanțe, prin perceptorii rurali, este anevoios, nepractic și în special costisitor. Se vede că cele scrise în revista noastră au avut răsunetul dorit.

* Ministerul a aprobat să se aducă mulțumiri, pentru rezultate foarte frumoase în școală, următorilor învățători: Victor Marchiș — Feleac, Ioan Suciuc — Mănăstireni, Sabin Țărău — Petrinzel, Maria Dordai — Tic-Colonie, Gafița Capriș — Cluj, șc. Nr. 3, Elena Batâr — Cluj, șc. Nr. 7, Berta Pop, Otilia Almășan și Ana Kőteles — Cluj, șc. Nr. 1.

* Dș. Eugenia Fătu, înv. Cluj, s'a căsătorit cu dl Ionel Vartic; iar dl Nicu Găgescu, înv. Cluj, s'a căsătorit cu dș. Mărioara Cărpinișan, nași fiind dna și dl I. Angheliu. — Dș. Elena Goga, înv. Huedin, s'a logodit cu dl Laurențiu Danciu, înv. Petrind; iar dl Victor Țop, înv. Deuș, s'a logodit cu dș. Anuța Sturza. Felicitările noastre.

* Adunarea Asoc. înv. din jud. nostru, convocată pe 29 Iulie a. c. a fost amânată din lipsa numărului legal de membrii. E foarte trist că, învățătorii noștri manifestă așa puțin interes față de organizația lor profesională.

* Cursurile de vară, proiectate de Asoc. Regională (la Cluj) și Asoc. Generală (la Câmpulung-Muşcel), nu se vor mai ține în acest an.

* Școlile noastre primare de stat din Cluj au aranjat, cu ocazia examenelor de fine de an, frumoase expoziții școlare. Cu acest prilej am constatat că, harnicele noastre învățătoare pot ține foarte bine la lucrul manual locul maestrelor speciale. University Library Cluj

* Foarte frumoase serbări de închierea anului școlar au avut școlile Nr. 1 și 4 din Cluj, la cari a participat și dl Revizor Sasu, care a adus călduroase elogii învățătorilor noștri pentru activitatea deosebit de rodnică, ce au desfășurat-o și în acest an școlar.

* Dnii învățători dela școala Nr. 1 din Cluj în ziua de 24 Iunie a. c. au sărbătorit într'un mod deosebit de frumos și demn pe colega lor, dna Ghizela Besztercey, care în 1 Sept. a. c. trece la pensie. A participat și dl Revizor Sasu.

* Banca „Solidaritatea“ a acordat un ajutor de 8000 Lei celor două orfane, rămase în urma regretatului M. Ogoreanu. Acest ajutor s'a dat pe motivul că, defunctul a fost membru al suszisei bănci. Ajutorul din cestiune e format din cota de 50 Lei pe care o vom incasa din salariile de pe Iulie a. c. dela fiecare membru al băncii. Domnii membrii sunt deci rugați ca să ia act de toate aceste.

VEGHERE...

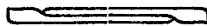
*Târziu ... și-i noapte,
E mult pân' la ziuă,
Prin șoapte,
Cad apele'n vale
La piuă.*

*O taină ... și-un vis ...
Cu cerul așa de senin,
O rază de lună'n abis
Prin picuri de stele,
Sărută un pin ...*

*Un dor ... doar tresare
Prin tainic de lună,
Cu atâta ardoare
In singuratica vale
Cu noapte bună.*

Copru.

Gheorghe Popa, înv.

POȘTA ADMINISTRAȚIEI

Avizăm pe domnii învățători, abonați ai revistei noastre că, abonamentul pe semestrul al II-lea al anului cor., în suma de 60 Lei, îl vom încasa cu prilejul distribuirii salariilor de pe luna Iulie a. c.

AMICUL ȘCOALEI

apare de două ori pe lună ;
afară de lunile de vacanță.

Abonamentul: ~~120 lei~~

120 lei pe un an pentru
învățători și

150 „ pentru comitetele
școlare și par-
ticulari.

Primim bucuros colabora-
rea oricărui învățător, care
are un gând curat de îm-
părtășit și o vorbă cuminte
pentru colegii săi. Rugăm
ca articolele să fie cât mai
scurte ; scrise concis, citeț
și pe o singură pagină. —
Fiecare autor va răspunde
însă personal de scrisul său.

Redacția și Administrația : Revizoratul școlar, Cluj.

CUPRINSUL :

† Mihail Ogrăanu

MARIAN SASU : Importanța școalelor de
copil micl

AUREL MITREA : Învățătorul Ideal

NICOLAE D. MARIN : „Noi“ și „Ei“

CORRESPONDENT : Festivalul școalelor ro-
mânești de copil micl din Cluj

Dare de seamă asupra sumelor încasate
dela serbările „zilei școalei“ din anul
1933.

NICOLAE D. MARIN : „Noi“ și „Ea“

Partea oficială.

Știri din județ

GHEORGHE POPA : Veghere

Posta Administrației.